

Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)

10 februari 2026

Slutbetänkande av Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i LVU

Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister
Anders Hagsgård, utredare

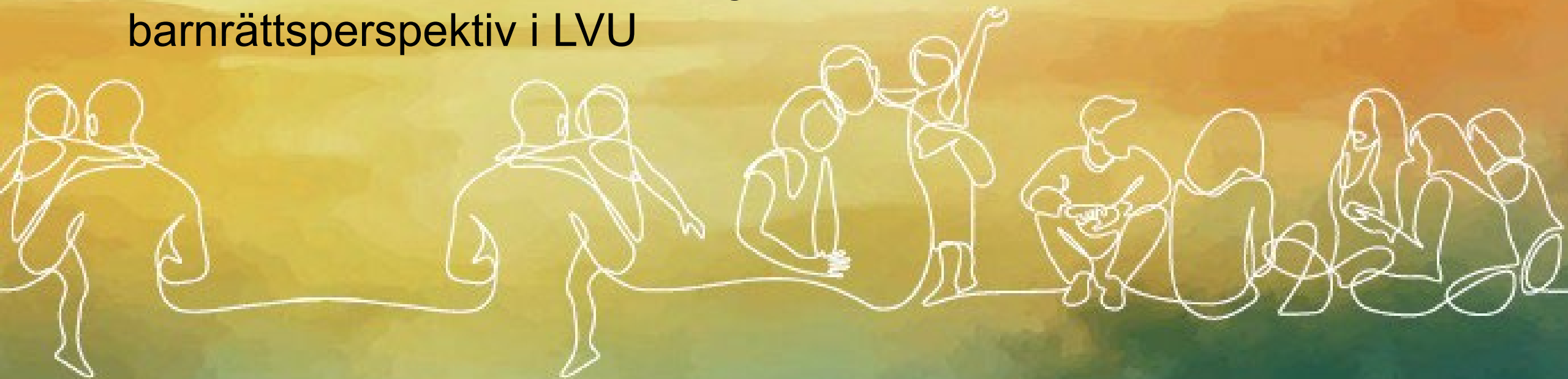
Trygghet och rättigheter för barn och unga stärks

- Tryggheten och rättssäkerheten för barn och unga i samhällsvård behöver stärkas
- **Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv** är en viktig del av regeringens pågående reformarbete på området.

Rättssäker samhällsvård för barn och unga

Slutbetänkande från Utredningen om stärkt
barnrättsperspektiv i LVU

Stärkt barnrättsperspektiv och en översyn av grunderna för vård

- Delbetänkande i april 2025 om grunderna för vård
 - Ett omhändertagande enligt LVU ska kräva att vården är nödvändig och för barnets eller den unges bästa
 - Något fler hemsituationer och beteenden ska omfattas
- Remitterats i utkast till lagrådsremiss *För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga*

Slutbetänkandets olika delar

- Ökad sakkunskap i LVU-processen
- Tidsfrister vid beslut om omedelbart omhändertagande m.m.
- Förutsättningar för att ett omhändertagande ska upphöra
- Stärkt skydd och rättssäkerhet vid umgänge och vårdens upphörande
- Uppföljning av ett barns situation
- Ska åklagare få fatta beslut om omedelbart omhändertagande?

Bättre underlag för bedömningar i LVU-processen

- Huvudsakligen finns rätt sakkunskap inom socialtjänsten
- Även andra professioners expertis kan behövas, såväl generell kunskap som kunskap om det enskilda barnet
- I dag finns en del praktiska hinder för att sådan extern sakkunskap inte används i större utsträckning.

Ökad sakkunskap i LVU-processen

- Extern sakkunskap ska tillföras så tidigt som möjligt, tyngdpunkten ska ligga i socialnämndens utredning
- Tydligare skyldighet för utomstående aktörer att bistå socialnämnden med uppgifter i tid
- En socialnämnd som tar in muntliga uppgifter ska kontrollera att uppgifterna har uppfattats korrekt
- Tydligt krav på domstolar att ta in sakkunniga om det behövs
- Socialstyrelsen får i uppdrag att förordna sakkunniga

Stärkt skydd och rättssäkerhet vid umgänge och vårdens upphörande

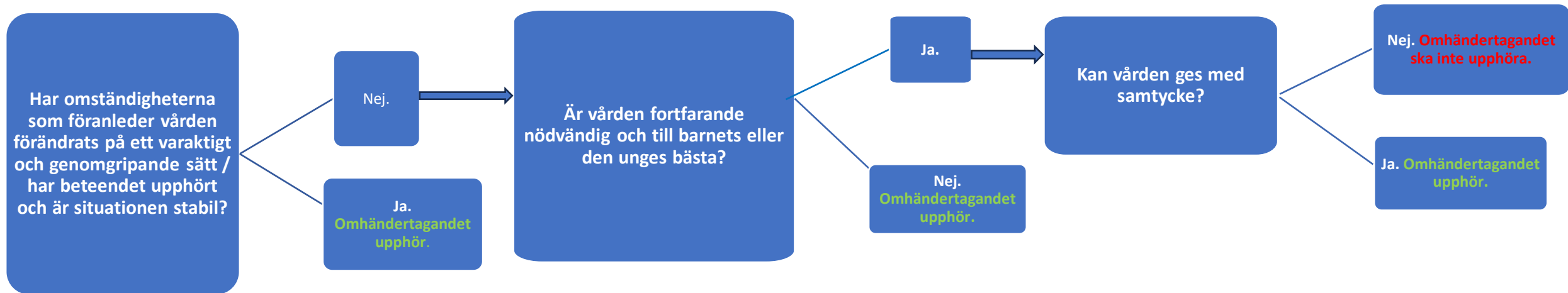
- Barns behov och bästa osynliggörs – det förekommer att barn inte får sina behov av viktiga relationer tillgodosedda men också att föräldrars rätt till umgänge tillåts gå ut över barns trygghet och säkerhet
- Beslut om umgängesbegränsning ska utgå ifrån barnets bästa och inte ändamålet med vården
- Även rätten till umgänge med syskon och andra närstående regleras

Säkra bedömningar vid umgänge och vårdens upphörande

- Förbättrade möjligheter för socialnämnder att hämta in uppgifter från andra myndigheter för att göra säkrare bedömningar
- Stärkt krav på socialnämnden att i vissa fall besluta om drogtest av föräldrar och vårdnadshavare för att kontrollera påverkan, praktiska hinder undanröjs genom att regionen får ett ansvar att bistå med provtagning.

Förutsättningar för att ett omhändertagande ska upphöra

- När någon av förutsättningarna för ett omhändertagande för vård inte längre är uppfyllda, ska en socialnämnd besluta att ett omhändertagande ska upphöra
- För att det inte längre ska anses föreligga en påtaglig risk vid ett omhändertagande enligt 3 § LVU ska beteendet ha upphört och situationen vara stabil.

Stärkt rättssäkerhet vid prövningen av omhändertagandets upphörande

- Ett omhändertagande för vård på grund av barnets/den unges eget beteende ska underställas förvaltningsrättens prövning var sjätte månad
- Vid socialnämndens omprövning finns rätt till offentligt biträde

Information till vårdnadshavare

- En vårdplan som gäller barn ska som huvudregel även innehålla en beskrivning av vilka förändringar som behövs för att ett barn ska kunna återvända hem och vilket stöd en socialnämnd kan erbjuda vårdnadshavarna för att det ska vara möjligt.
- Socialnämnden ska utse en socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med en vårdnadshavare när ett barn ges vård utanför hemmet. Socialsekreteraren ansvarar för att vårdnadshavaren får råd, stöd och annan hjälp.

Ska åklagare få fatta beslut om omedelbart omhändertagande?

- Utredningen bedömer att det inte finns några fördelar utan enbart nackdelar med en sådan ordning
- Unisont mycket starkt motstånd bland åklagare och socialsekreterare
- Utredningen avråder bestämt från att ge åklagare befogenhet att fatta beslut om omedelbart omhändertagande
- Vi har varit ålagda att lämna förslag. Förslaget avser mycket specifika undantagssituationer.

Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)

10 februari 2026

Slutbetänkande av Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i LVU

Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister
Anders Hagsgård, utredare

